

Landstingsstyrelsen

Klinisk forskning och utveckling (FoUU) inom tandvården i Stockholms län

Föredragande landstingsråd: Stig Nyman

Ärendebeskrivning

Arbetsutskottet har inkommit med ärendet om förutsättningarna för den kliniska odontologiska forskningen i länet.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslås besluta

att uppdra åt landstingsdirektören att inarbeta odontologi i landstingets antagna FoU-strategi för att jämställa odontologisk forskning med övrig medicinsk forskning och utveckling

att uppdra åt landstingsdirektören att återkomma med förslag om att anpassa Folktandvården Stockholms län AB:s ägardirektiv till att även kliniskt forskningsarbete på tandvårdens område skall utgöra en del av bolagets verksamhet, samt villkoren härför

att uppdra åt landstingsdirektören att i samverkan med hälso- och sjukvårdsförvaltningen återkomma med förslag avseende ett regionalt centrum för äldretandvård.

Landstingsrådsberedningens motivering

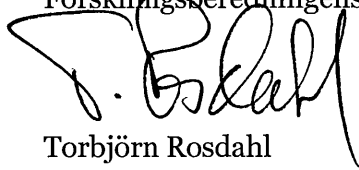
Att öka forskningen inom tandvården är mycket angeläget. Därför är beslutet att jämställa odontologisk forskning med övrig medicinsk forskning mycket viktigt. Inte minst finns det stora utvecklingsmöjligheter för äldretandvården. Ett regionalt centrum för äldretandvård är ett mycket betydelsefullt steg i detta arbete.

Beslutsunderlag

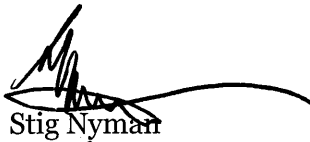
Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 22 november 2011

Arbetsutskottets protokollsutdrag den 24 januari 2012

Forskningsberedningens protokollsutdrag den 29 november 2011

Torbjörn Rosdahl

Stig Nyman

Hans-Erik Malmros

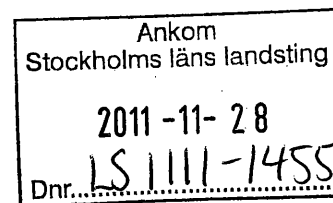
Landstingsstyrelsens förvaltning
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2011-11-22

LS 1111-1455

Handläggare:
Thorbjörn Ekström

Landstingsstyrelsen

Robert VI

Klinisk forskning och utveckling (FoUU) inom tandvården i Stockholms län

Ärendebeskrivning

Landstingsstyrelsens förvaltning har tillsammans med hälso- och sjukvårdsförvaltningen låtit utreda förutsättningarna för den kliniska odontologiska forskningen i länet. Ärendet avser att tydliggöra de formella förutsättningarna för FoUU inom tandvården samt ge bättre förutsättningar för denna forskning att utvecklas.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 22 november 2011.
Klinisk odontologisk forskning i Stockholms län, rapport juni 2011,
Lars Matsson och Bertil Koch författare

Ärendets beredning

Information om ärendet kommer att lämnas i forskningsberedningen och i ledningsgruppen KI/SLL (Karolinska Institutet/Stockholms läns landsting)

Synpunkter på utredningen har inhämtats från Karolinska institutet (KI), Folk tandvården Stockholms län AB, Praktikertjänst AB, Stiftelsen Stockholms läns Äldrecentrum samt SPESAK (tand och käksjukdomar).

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslås besluta

att uppdra till landstingsdirektören att inarbeta odontologi i Landstingets antagna FoU-strategi för att jämställa klinisk odontologisk forskning med övrig medicinsk forskning och utveckling

att uppdra till landstingsdirektören att återkomma med förslag om att anpassa Folk tandvården Stockholms län AB ägardirektiv till att även kliniskt forskningsarbete på tandvårdens område skall utgöra en del av Bolagets verksamhet, samt villkoren härför

att uppdra till landstingsdirektören att, i samverkan med hälso- och sjukvårdsförvaltningen, återkomma med förslag avseende ett regionalt centrum för äldretandvård.

Förvaltningens förslag och motivering

Bakgrund

Landstingsstyrelsens förvaltning tillsatte i september 2010 *Utredning avseende förutsättningarna för FoUU inom tandvården* (LS 1010-0772). Utredningen tillsattes bland annat mot bakgrunden av att förtydliga de formella förutsättningarna för forskningen inom tandvårdens område, samt belysa orsaken till den odontologiska forskningens svaga ställning i landstinget.

Rapporten *Klinisk odontologisk forskning i Stockholms län* visar entydigt att förutsättningarna för den odontologiska forskningen i länet har försämrats och har avsevärda brister, men pekar också på att det vid en omstart finns goda förutsättningar för förbättringar.

Landstingsstyrelsen fattade hösten 2010 beslut om *FoUU-strategi för Stockholm läns landsting* (LS 1005-0483). Tandvård (odontologi) är genom detta beslut en del av landstingets samlade FoUU-strategi. Av strategin framgår att "Landstinget vill fortsätta att stödja forskning och utveckling inom odontologi genom den nyligen initierade samverkan mellan KI och SLL". Landstingsstyrelsen fattade därutöver den 23 februari 2010 (LS 1005-0483) beslut om

att godkänna att samverkan med KI utvidgas till att omfatta även tandvård från och med den 1 mars 2010,

att de medel om 10 900 000 kronor som landstinget idag ställer till Centrum för Oral Biologi förfogande överförs som en resurs till samarbetet mellan KI och SLL att användas för forskning inom tandvård samt

att avtalet med KI från den 10 januari 2006 avseende Centrum för Oral Biologi upphör från och med den 1 mars 2010.

Ledningsgruppen KI/SLL har senare beslutat att den utökade samverkan mellan KI och SLL på tandvårdens område skall ske genom Centrum för Oral Hälsa (COH).

På initiativ från tandvårdsberedningen beslutade HSN i maj 2008 att efterhöra förutsättningarna för ett samarbete med KI samt övriga relevanta aktörer i Mälardalen kring ett nationellt centrum för äldretandvård i Stockholms län, samt att i detta arbete samverka med FoUU-kansliet.

Tandvårdsenheten och FoUU-kansliet beredde gemensamt ärendet om ett centrum för äldretandvård och FoUU-utskottet beslöt den 16 september 2009 föreslå landstingsstyrelsen att SLL skulle ta upp frågan om inrättandet av ett nationellt centrum för äldretandvård med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). Landstingsstyrelsen beslutade den 2 december 2008 i enlighet med förslaget samt uppdrog åt FoUU-utskottet att i samarbete med hälso- och sjukvårdsnämnden tillsätta en projektgrupp för att stötta den nationella processen för inrättande av ett centrum för äldretandvård.

Landstingsdirektören tillskrev den 22 januari 2009 SKL med förslag att initiera en diskussion om att inrätta ett sådant centrum. SKL har meddelat att det saknas intresse för ett nationellt engagemang i frågan. Någon projektgrupp har inte tillsatts inom SLL.

Överväganden

Rapporten *Klinisk odontologisk forskning i Stockholms län* framlägger ett stort antal förslag för fortsatt diskussion samt förslag till förändringar. Remissinstanserna har utan undantag ställt sig positiva till utredningens förslag.

Landstingsstyrelsen föreslås i detta ärende ge landstingsdirektören i uppdrag avseende utredningens förslag.

1. Ägardirektiven för Folktandvården Stockholms län AB

Att FoUU inte utgör en del av Folktandvårdens verksamhet i bolagsdirektivet utgör en hämsko för den odontologiska forskningen i länet. Det har tidigare ifrågasatts om Folktandvården får ägna sig åt forskning eftersom detta inte uttryckligen anges i tandvårdslagen eller i ägardirektiven. Tandvårdslagen innehåller emellertid en föreskrift om att kvaliteten i verksamheten systematiskt och fortlöpande skall utvärderas och säkras. En systematisk utvärdering med tillräcklig kvalitet kan inte genomföras utan tillämpning av vetenskaplig metodik och någon tydlig gräns mellan systematisk utvärdering och patientnära forskning finns därför inte. Aktiv

medverkan i den systematiska kunskapsuppbyggnaden i form av klinisk forskning är en viktig del i arbetet med att utveckla och säkra kvaliteten av tandvården. Deltagande i forsknings- och utvecklingsarbete är också en förutsättning för att Folk tandvården skall kunna rekrytera och behålla personal med vetenskaplig kompetens, vilket inte minst är viktigt för kompetensutvecklingen hos den övriga personalen. Ägardirektiven för Folk tandvården Stockholms län AB bör därför utökas så att klinisk forskning och utvecklingsarbete ingår i uppdraget. Folk tandvården skall fokusera på att bygga upp kompetens för medverkan i forskningsprojekt, i första hand initierade genom COH. Uppdraget omfattar således inte att bygga upp en egen strategisk forskningsorganisation.

2. Odontologiskt äldrecentrum

Odontologisk forskning och "beprövad erfarenhet" baseras till övervägande del på studier och erfarenheter från barn och ungdomar samt på vård av friska vuxna. Vad avser tandvård för äldre är forskningen och kunskaperna om den vård som ges denna grupp små.

Flera initiativ har tagits inom landstinget för att etablera ett odontologiskt äldrecentrum för forskning, vård och utveckling i länet utan att konkreta resultat har kunnat uppnås. Ett nytt tillfälle har nu uppkommit genom att Stockholms sjukhem i samband med en nybyggnad är intresserat av att etablera ett samarbete med KI även inom tandvården. Stockholms sjukhem har redan en enhet för FoUU med stark koppling till KI. Institutet ser gärna att SLL blir en part i ett eventuellt samarbete inom odontologin. Förvaltningen anser det naturligt att så sker, både med hänsyn till det pågående samarbetet inom den odontologiska forskningen och inom tandvården. Landstinget har ett särskilt ansvar när det gäller tandvården för sjuka och funktionshindrade och ett odontologiskt äldrecentrum kan bli ett naturligt nav för forskning och utveckling i regionen när det gäller de äldre tandhälsa och vård. Ett sådant centrum bör på sikt kunna utvecklas till ett nationellt centrum för äldretandvård.

Landstinget bör skyndsamt utreda förutsättningarna för ett regionalt forskningscentrum för äldretandvård. Utredningen bör ske i nära samverkan med Odontologiska institutionen vid KI, Folk tandvården Stockholms läns landsting AB och Stockholms sjukhem.

3. Övriga förslag

Utredningen har i övrigt lämnat ett trettiotal förslag, varav en del enbart rör Karolinska institutet, men åtskilliga berör landstinget. Inriktningen på dessa förslag är i stort att utveckla tandvården och att landstinget skall ha samma roll beträffande tandvården som den övriga hälso- och sjukvården.

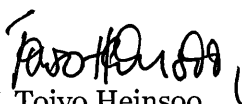
Genom att Centrum för Oral Hälsa (COH) är ett organ där såväl Karolinska institutet, hälso- och sjukvårdsförvaltningen, Folktandvården och privattandvården är representerade, bör COH vara en bas även för kommande gemensamma projekt. Landstinget bör verka för att utredningens förslag i olika avseenden utöver de som tidigare redovisats, också genomförs.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

De förslag utredningen redovisat, bedöms kunna rymmas inom de ramar för FoUU som generellt anvisas. När det gäller kostnaderna för Folktandvården Stockholms län AB, bör de avkastningskrav landstinget ställer på bolaget, inte påverkas. Kostnaderna skall rymmas inom ramen för det överskott som genereras utöver avkastningen till landstinget.

Miljökonsekvenser av beslutet

I enlighet med landstingets miljöpolitiska program Miljösteg 5 har hänsyn till miljön beaktats och bedömningen är att det inte är relevant med en miljökonsekvensbeskrivning i detta ärende.

Toivo Heinsoo
Landstingsdirektör

Catarina Andersson-Forsman
Hälso- och sjukvårdsdirektör

**Protokollsutdrag landstingsstyrelsens arbetsutskott
den 24 januari 2012**

Datum för justering: 2012-02-07

Ankom Stockholms läns landsting
2012 -02- 0 2
Dnr. LS 1111-1455

Torbjörn Rosdahl
ordförandeHelene Hellmark Knutsson
2 vice ordförande**§ 4****Klinisk forskning och utveckling (FoUU) inom tandvården i
Stockholms län**

LS 1111-1455

Ärendebeskrivning

Landstingsstyrelsens förvaltning har tillsammans med hälso- och sjukvårdsförvaltningen låtit utreda förutsättningarna för den kliniska odontologiska forskningen i länet. Ärendet avser att tydliggöra de formella förutsättningarna för FoUU inom tandvården samt ge bättre förutsättningar för denna forskning att utvecklas.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande 22 november 2011.
Protokollsutdrag från Forskningsberedningen 29 november 2011.

**Landstingsstyrelsens arbetsutskott beslutade föreslå
landstingsstyrelsen besluta**

att uppdra till landstingsdirektören att inarbeta odontologi i landstingets antagna FoU-strategi för att jämställa odontologisk forskning med övrig medicinsk forskning och utveckling

att uppdra till landstingsdirektören att återkomma med förslag om att anpassa Folktandvården Stockholms län AB ägardirektiv till att även kliniskt forskningsarbete på tandvårdens område skall utgöra en del av bolagets verksamhet, samt villkoren härför

att uppdra till landstingsdirektören att i samverkan med hälso- och sjukvårdsförvaltningen återkomma med förslag avseende ett regionalt centrum för äldretandvård.

Vid protokollet
Elisabeth Angard-Levander

**Protokollsutdrag landstingsstyrelsens
forskningsberedning den 29 november 2011**

Datum för justering: 2011-12-07

Stig Nyman
ordförandeAnders Lönnberg
2 vice ordförande

§ 48

**Klinisk forskning och utveckling (FoUU) inom
tandvården i Stockholms län**

LS 1111-1455

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 22 november 2011.

BeslutLandstingsstyrelsens forskningsberedning föreslår landstingsstyrelsen
besluta*att* uppdra till landstingsdirektören att inarbeta odontologi i Landstingets
antagna FoU-strategi för att jämställa klinisk odontologisk forskning med
övrig medicinsk forskning och utveckling*att* uppdra till landstingsdirektören att återkomma med förslag om att
anpassa Folktandvården Stockholms län AB ägardirektiv till att även
kliniskt forskningsarbete på tandvårdens område skall utgöra en del av
Bolagets verksamhet, samt villkoren härför*att* uppdra till landstingsdirektören att, i samverkan med hälso- och
sjukvårdsförvaltningen, återkomma med förslag avseende ett regionalt
centrum för äldretandvård.

Michael Silvestri (MP) lämnade särskilt yttrande till protokollet (bilaga).

Vid protokollet
Johan Lindblad

Rätt utdraget intygar:

Elisabeth Levander

FORSKNINGSBEREDNINGEN
Miljöpartiet De Gröna

SÄRSKILT UTTALANDE

Datum 2011-11-29

Ärende nr: 6

Ärende nr 6, Klinisk forskning och utveckling (FoUU) inom tandvården i Stockholms län (LS 1111-1455)

Förslaget bör definitivt bidra till att anpassa tandvården i Stockholms län till de framtida behov som vi idag kan förutspå och vi stöder särskilt förslaget att inrätta ett regionalt centrum för äldretandvård.

Miljöpartiet anser emellertid att i uppdaterat ägardirektiv till Folk tandvården Stockholms län AB så bör, förutom klinisk forskning och utvecklingsarbete, även utbildning ingå på ett tydligt specificerat sätt i uppdraget. Med andra ord, FoUU (forskning, utveckling, utbildning), bör i sin helhet inkluderas i ett nytt ägardirektiv.

Som motivering kan nämnas att i Högskoleverkets senaste kvalitetsgranskningar av landets tandvårdsutbildningar, bl a *Utvärdering av grundutbildningar i medicin och vård vid svenska universitet och högskolor (HSV-rapport 2007:23 R)*, så pekar HSV generellt på betydelsen av att tandvårdsutbildningar av olika slag dels ges utökat tillträde till Folk tandvården för förbättrat patientunderlag i klinisk utbildning, dels ges förutsättningar till utökad interprofessionell utbildning och träning i en klinisk kontext. Detta för att ytterligare förbättra team-kompetensen inom tandvården, dvs samverkan mellan de tandvårdsyrken som exempelvis Karolinska Institutet utbildar: tandläkare, tandhygienist, tandtekniker. En sådan ansats för ökad team-kompetens kan sannolikt med fördel omfatta även andra utbildningskategorier/yrken.

Exp

LÅ 7/12-11